

Wstęp

W II połowie 2025 roku Stowarzyszenie „Razem dla Radomki”, zrealizowało inicjatywę edukacyjną poświęconą upowszechnianiu wiedzy na temat roli pszczół w środowisku naturalnym. **Projekt pn. Mazowsze dla Pszczół – Miejsca Przyjazne Pszczołom** został współfinansowany ze środków Samorządu Województwa Mazowieckiego.

Projekt był skierowany do mieszkańców Doliny Radomki – obszaru o wyjątkowych walorach przyrodniczych, charakteryzującego się wysoką bioróżnorodnością oraz bogactwem roślinności wymagającej zapylania. Region ten, silnie związany z rolnictwem, stał się naturalnym miejscem realizacji działań edukacyjnych, których celem było zwiększenie świadomości ekologicznej oraz podkreślenie znaczenia pszczół dla lokalnej gospodarki rolnej i zachowania równowagi ekosystemów.

Zrealizowany projekt koncentrował się na podnoszeniu wiedzy mieszkańców na temat kluczowej roli pszczół w procesie zapylania roślin uprawnych i dzikich, promocji lokalnych produktów pszczelich oraz integracji społeczności wokół wspólnej troski o środowisko naturalne. Działania edukacyjne skierowane były zarówno do dzieci, jak i dorosłych mieszkańców gmin Doliny Radomki: Jedlińsk, Wieniawa, Przysucha, Wolanów, Przytyk i Zakrzew. Szczególny nacisk położono na popularyzację wiedzy o znaczeniu pszczół w funkcjonowaniu ekosystemów, ukazanie piękna przyrody oraz zwrócenie uwagi na zagrożenia wynikające z degradacji środowiska i zmniejszającej się liczby pasiek.

Realizacja projektu przyczyniła się do wzrostu świadomości ekologicznej, lepszego zrozumienia roli pszczół w środowisku naturalnym oraz zwiększenia rozpoznawalności produktów pszczelich jako cennego dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego regionu.

Wszystkie działania projektowe cieszyły się znacznie większym powodzeniem, niż pierwotnie zakładano, a zaplanowane wskaźniki zostały osiągnięte i przekroczone w dużo większym zakresie. **W szczególności liczba osób, które uzyskały wiedzę w zakresie podnoszenia świadomości ekologicznej oraz kształtowania postaw proekologicznych.**

Dużym zainteresowaniem cieszyły się także zajęcia edukacyjne w szkołach – przeprowadzono zaplanowany cykl 6 warsztatów, w których uczestniczyła większa liczba dzieci, niż zakładano. W ramach projektu zrealizowano **konkurs „Małe Pszczelarskie Talenty” z udziałem 60 dzieci**, zorganizowano wyjazd edukacyjny do pasieki pszczelarskiej dla w którym uczestniczyły **22 osoby** oraz utworzono Pszczelarski Kącik Edukacyjny jako trwałe miejsce nauki o pszczołach. Przeprowadzono również kampanię promującą lokalnych producentów pszczelich z Doliny Radomki. **W ramach działania planowano przeszkolić 150 osób** - a osiągnięto wskaźnik 308 osób. Projekt w znaczący sposób przyczynił się do wzrostu świadomości ekologicznej mieszkańców regionu, promocji produktów pszczelich oraz podkreślenia kluczowej roli pszczół w zachowaniu równowagi ekosystemu. Osiągnięte rezultaty potwierdziły zasadność realizacji projektu i pokazały, że tematyka ochrony pszczół spotyka się z dużym zainteresowaniem i realnym zaangażowaniem społeczności lokalnej.

Zachęcamy do zapoznania się z ideą realizowanego projektu.

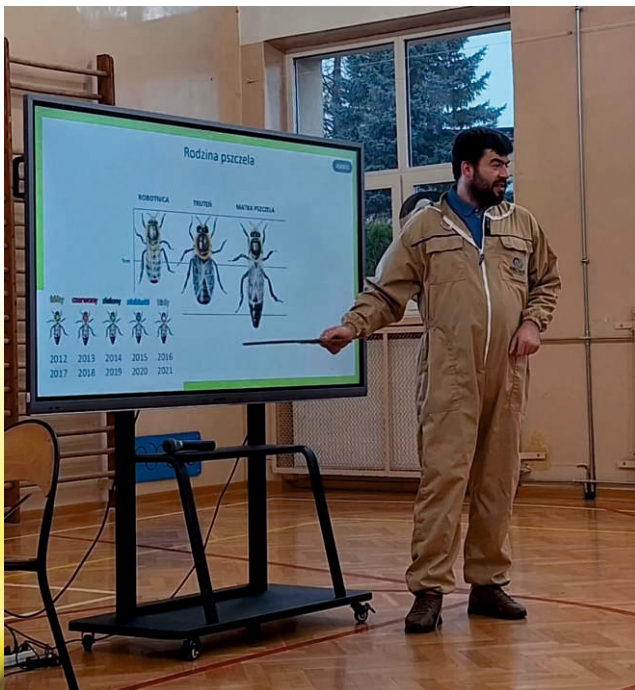

Cezary Adam Nowek
Prezes Stowarzyszenia LGD „Razem dla Radomki”

WARSZTATY DLA SZKÓŁ PODSTAWOWYCH

W ramach projektu zrealizowano cykl edukacyjnych zajęć pn. „Po co są potrzebne pszczoły”, skierowanych do uczniów szkół podstawowych z powiatów radomskiego i przysuskiego, obejmujących dzieci z klas I–VIII. Celem zajęć było zwiększenie świadomości ekologicznej najmłodszych oraz przybliżenie im roli pszczół w środowisku naturalnym i w życiu człowieka. **Zajęcia prowadzone były przez Mistrza Pszczelarstwa – Pana Bartłomieja Kołacza, właściciela pasieki „Kołacz”, który w przystępny i angażujący sposób wyjaśniał uczniom, dlaczego ludzie hodują pszczoły, jaką pełnią one funkcję w ekosystemie oraz jakie konsekwencje dla przyrody i rolnictwa niesie ich wyginiecie.** Uczestnicy poznali także praktyczne sposoby wspierania zapylaczy w ich najbliższym otoczeniu. Istotnym elementem warsztatów były zajęcia praktyczne, podczas których dzieci samodzielnie wykonywały domki dla dzikich pszczół i innych zapylaczy, poznając jednocześnie ich specyfikę i potrzeby. Uzupełnieniem spotkań była

degustacja różnych gatunków miodu oraz realizacja prostych zadań logicznych i edukacyjnych, które utrwały zdobytą wiedzę. Podczas zajęć uczniowie zapoznali się również z procesem produkcji miodu oraz z urządzeniami i akcesoriami wykorzystywanymi w pracy pszczelarza.

łącznie przeprowadzono 6 zajęć edukacyjnych w sześciu szkołach podstawowych z terenu powiatów radomskiego i przysuskiego.

Spotkania odbyły się w następujących terminach i lokalizacjach:

17.11.2025 r. – Publiczna Szkoła Podstawowa w Przytyku oraz Publiczna Szkoła Podstawowa w Mniszku,

18.11.2025 r. – Publiczna Szkoła Podstawowa w Bieliszce, Publiczna Szkoła Podstawowa w Bierwcach, 20.11.2025 r. – Publiczna Szkoła Podstawowa we Wrzósie, – Publiczna Szkoła Podstawowa w Woli Taczowskiej.

W warsztatach wzięła udział grupa 350 dzieci.

EDUKACJA W DOLINIE RADOMKI – WIZYTA W STOWARZYSZENIU PSZCZELARZY ZIEMI PRZYSUSKIEJ

Uczniowie Publicznej Szkoły Podstawowej im. Żołnierzy Armii Krajowej 72 Pułku Piechoty w Mniszku (gmina Wolanów) w dniu 21 listopada 2025 r. uczestniczyli w zajęciach praktycznych z zakresu edukacji pszczelarskiej, zorganizowanych przez Stowarzyszenie Pszczelarzy Ziemi Przysuskiej w ramach realizacji projektu.

Podczas spotkania przedstawiciele stowarzyszenia, na czele z prezesem Panem Kazimierzem Cieślakiem, przybliżyli uczniom tematykę życia pszczoł, znaczenia owadów zapylających w środowisku naturalnym, pracy pszczelarza oraz zagrożeń, z jakimi obecnie mierzą się pszczoły. Uczniowie poznali również różnorodne produkty pszczele oraz ich właściwości prozdrowotne, a także rośliny miododajne charakterystyczne dla regionu. Istotnym elementem zajęć była prezentacja różnych typów uli oraz akcesoriów wykorzystywanych w codziennej pracy pszczelarza.

Dużym zainteresowaniem wśród uczestników cieszyła się degustacja kilku gatunków miodu oraz możliwość przymierzenia stroju pszczelarza. Podczas spotkania Pan Cezary Nowek zaprezentował działania podejmowane przez LGD „Razem dla Radomki” na rzecz rozwoju pszczelarstwa i ochrony zapylaczy na terenie Doliny Radomki.

Zajęcia zakończyły się wspólnym poczęstunkiem – kielbaską z grilla oraz herbatą z miodem, który sprzyjał integracji uczestników oraz rozmowom podsumowującym spotkanie. Uczniowie przekazali pszczelarzom zaproszenie do kolejnego spotkania planowanego na wiosnę, podczas którego przewidziana jest leśna wycieczka i obserwacja pracy zapylaczy w ich naturalnym środowisku.

Serdecznie dziękujemy Stowarzyszeniu Pszczelarzy Ziemi Przysuskiej za zaangażowanie, przekazaną wiedzę oraz życzliwe przyjęcie uczestników zajęć.

UTWORZENIE KĄCIKA PSZCZELARSKIEGO W BIELISZE

Działania na rzecz ochrony owadów zapylających stały się inspiracją dla uczniów **Publicznej Szkoły Podstawowej im. Teresy Grodzińskiej w Bieliszce**, którzy z zaangażowaniem włączyli się w inicjatywy promujące troskę o pszczoły. Jednym z efektów tych działań było utworzenie na terenie szkoły **pszczelarskiego kącika edukacyjnego**, wzbogaconego o nasadzenia roślin miododajnych, stanowiących naturalne źródło pożywienia dla pszczoł i innych zapylaczy.

Uzupełnieniem działań praktycznych było spotkanie z pszczelarzem, skierowane do uczniów klas IV i V. Podczas zajęć dzieci poznały strukturę pszczelej rodziny oraz role pełnione przez poszczególne jej członki. Uczestnicy dowiedzieli się również, w jaki sposób pszczoły przygotowują się do zimy, czym się żywią oraz jak się komunikują, tworząc dosko-

nale zorganizowaną społeczność.

Szczególną uwagę poświęcono roli pszczoł w procesie zapylania roślin oraz ich kluczowemu znaczeniu dla funkcjonowania całego ekosystemu. Podkreślono także konieczność dbania o populację pszczoł i podejmowania codziennych działań sprzyjających ich ochronie. Spotkanie stało się dla uczniów cenną lekcją ekologii oraz zachętą do dalszego angażowania się w inicjatywy na rzecz środowiska naturalnego.

KONKURS MAŁE PSZCZELARSKIE TALENTY

W ramach realizacji projektu zorganizowano konkurs edukacyjny pn. „Małe Pszczelarskie Talenty”, skierowany do uczniów klas I–VIII szkół podstawowych z terenu gmin: Jedlińsk, Przysucha, Przytyk, Wieniawa, Wolanów oraz Zakrzew. Działanie miało na celu inspirowanie dzieci do pogłębiania wiedzy na temat pszczół i pszczelarstwa, kształtowanie postaw proekologicznych, rozwijanie kreatywności oraz popularyzację znaczenia pszczół w środowisku naturalnym.

Konkurs został przeprowadzony w dwóch kategoriach tematycznych: praca plastyczna (rysunek lub obraz) przedstawiająca pszczoły i ich rolę w przyrodzie oraz mini projekt ekologiczny dotyczący ochrony środowiska pszczół. Uczestnicy mieli możliwość zgłaszania prac zarówno indywidualnie, jak i zespołowo, co sprzyjało współpracy oraz wymianie pomysłów wśród dzieci.

Łącznie do konkursu zgłoszono 60 prac, spośród których nagrodzono 51 uczestników. Największą liczbę nagrodzonych stanowiły dzieci z miejscowości Mniszek (22 osoby), Stare Zawady (11 osób), Wrzos (9 osób), Bierwce (6 osób), Jedlińsk (2 osoby) oraz Wola Taczowska (1 osoba). Nagrody miały charakter edukacyjny i obejmowały m.in. książki, gry, puzzle, plakaty, materiały dydaktyczne oraz zabawki edukacyjne związane tematycznie z pszczelarstwem i ochroną pszczół.

Konkurs cieszył się bardzo dużym zainteresowaniem wśród uczniów i nauczycieli. Przyczynił się do pogłębienia wiedzy ekologicznej dzieci, zwiększenia ich wrażliwości na problemy środowiskowe oraz aktywnego zaangażowania w działania na rzecz ochrony przyrody, w szczególności pszczół jako kluczowego elementu lokalnych ekosystemów.

Ochrona powietrza oraz
ochrona człowieka i środowiska
przed hałasem
w województwie mazowieckim

**PRODUKT LOKALNY
POMYSŁ
NA BIZNES**

**BĄDŹMY EKO
W DOLINIE RADOMKI**

Stowarzyszenie LGD „Razem dla Radomki”

Biuro Stowarzyszenia

ul. 1905 roku 49
26-612 Radom

Biuro czynne w godzinach:

Poniedziałek 9.00-17.00
Wtorek – Piątek 8.00-16.00

Adresy e-mail:

zarzad@razemdlaradomki.pl
lgd@razemdlaradomki.pl
promocja@razemdlaradomki.pl

Strony www:

www.razemdlaradomki.pl
www.wdolinieradomki.pl
www.innowacyjnaradomka.pl
www.paprykaprzytycka.eu
www.elearning-szkolenia.eu
www.facebook.com/LGD.RazemDlaRadomki
www.multicel.koronakrakowa.pl

Biuletyn Lokalnej Grupy Działania „Razem dla Radomki”

Wstęp: Cezary Nowek

Autor tekstów i redakcja publikacji: Arkadiusz Ostrowski

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.

Publikacja Stowarzyszenia LGD "Razem dla Radomki" współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach poddziałania 19.4 „Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji”; w ramach działania "Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

Institucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020: Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.